

SACRA CONGREGATIO RITUUM

NORMAE SERVANDAE

**in construendis processibus ordinariis
super causis historicis**

cum adnotationibus P. I. JAROS C. Ss. R.

ROMAE

APUD CUSTODIAM LIBRARIAE PONT. INSTITUTI UTRIUSQUE IURIS
PIAZZA S. GIOVANNI IN LATERANO, 4
1940

Excerptum ex ephemeride *Apollinaris*, XII, 1939, 461-469

Sacra Congregatio Rituum

NORMAE SERVANDAE

IN CONSTRUENDIS PROCESSIBUS ORDINARIIS SUPER CAUSIS HISTORICIS *

De Causis Beatificationis et Canonizationis Servorum Dei admodum sollicitus, Ss.mus D. N. Pius divina Providentia Papa XI, iudicialis formae veterem morem ac ordinem, in Causis historicis seu antiquis, renovandos censuit, praesertim circa ea quae ad probationes referuntur; quod opportune sancitum fuit per *Motu Proprio* diei 6 Februarij 1930. Ad praescripta idcirco Summi Pontificis rite exequenda, ipsa rerum natura suadente siue experientia duce, opus visum est necessarium congruas statuere normas fideliter servandas ad Processus Ordinarios in Causis historicis instituendos. Huius rei causa, Sacra haec Rituum Congregatio, pree oculis habens quae ad rem in Codice Iuris Canonici statuuntur, peculiares quae sequuntur addit normas:

1. — Antequam Processus instituatur, Ordinarius, auditio Fidei Promotore seu Fisci, Commissionem instituat trium membrorum, quorum peritia circa historicas methodos et circa archivales investigationes omnino sit probata. His competit « in solidum » officium colligendi omnes fontes scriptos circa vitam, virtutes vel martyrium, antiquam famam sanctitatis vel martyrii, aut antiquum cultum Servi Dei.
2. — Si Servus Dei ad aliquam religiosam Familiam pertinuerit, duo Commissionis membra eidem religiosae Familiae extranei esse debent.
3. — Qui sunt membra Commissionis induci debent uti « testes ex officio », tum in Processum super perquisitione scriptorum, in quo scripta Servi Dei quae suis investigationibus ipsi invenerint depovent, tum in Processum super fama sanctitatis, virtutum vel martyrii et miraculorum. In

* AAS 31 (1939) 174-175.

hoc altero Procesu iisdem erit enumerare ac describere singillatim quas ipsi peregerint investigationes. Praeterea sub sanctitate iuramenti declarare debent: 1º omnes investigationes peregrisse ac omnia collegisse quae ad Servum Dei quomodocumque referri possant; 2º nullum documentum aut textum adulterasse vel mutilasse. Iidem vero testes interrogandi quoque sunt circa authenticitatem et valorem singulorum documentorum vel textuum allatorum.

4. — Documenta et testimonia scripta, in praedicta investigatione collecta, inseri debent in Processum, aut in originali, aut in originalis copia photographice expressa, aut in exemplo authentice recognito.

5. — Testes omnes, in responsionibus ad interrogatoria et ad articulos circa vitam, virtutes, antiquam famam sanctitatis vel martyrii, aut antiquum cultum, omnes illas notitias omittant, quae ipsis ex lectione tantum testimoniorum scriptorum innotuerunt.

Has normas, Ss. m. D. N. Pius Papa XI, in audiencia infrascripto Cardinali S. R. C. Praefecto die 4 Ianuarii 1939 concessa, ratas habuit et ab omnibus quae spectat servandas omnino prescripsit. Contraria quibuslibet minime obstantibus.

Romae, die 4 Ianuarii 1939.

C. Card. SALOTTI, Praefectus.

L. S.

A. Carinci, Secretarius.

ANNOTATIONES. — Maxima, ac simul necessaria innovatio in antiquis seu historicis causis Beatificationis et Canonisationis pertractandis per Motu proprio Pii Pp. XI diei 6 Februarii a. 1930 introducta¹ supponebat omnes fontes necessariae ad eiusmodi causas instruendas in processu ordinario esse colligendos. At iuxta praxim hucusque vigentem haud raro ad S. Rituum Congregationem processum acta mittebantur, quae non omnia documenta necessaria continebant, sed testimoniis abundare solebant ex sola biographiarum lectione desumptis. Quotiescumque processus in aliquo Italiae tribunalis eccl. instruebatur, ipsa S. Rituum Congregatio, respective ipsa novae Sectionis historicae membra per sua consilia vel per iterata quæsita huiusmodi insufficientiis succurrere poterant, sed pro causis in dissitis regionibus peractis hoc erat in praxi valde difficile. Quapropter necessarium visum est supplerre per has Normas lacunam iuris in disciplina hucusque vigenti.

¹ Cf. commentarium huius documenti 181 auctore cl. prof. FRANZETTO. Pontifici in Apollinaris 3 (1930) 177.

Nova institutio in tribunali dioecesano constituenda commissio appellatur, quia transeunter munere suo fungi praesumitur. Causae historicae, in quibus intervenit, esse intelliguntur, pro quibus testium coaevorum seu de visu, qui de vita, virtutibus vel martyrio et de antiqua fama sanctitatis vel antiquo cultu Servi Dei ex propria et immediata experientia aliquid sciant, depositiones nequeunt colligi aut pro quibus acta authentica desunt, quae huiusmodi depositiones in processu aliquo anteriore rite factas contineant². Processus dein, quibus commissio dioecesana omnes fontes sive scriptos sive non scriptos, qui ad Servum Dei quomodocumque referri possunt, suppeditet oportet, sunt: 1. in causis per viam non cultus peragendis duo tantum, nempe processiculus diligentiarum (perquisitionis scriptorum Servi Dei) et processus informativus (de antiqua sanctitatis fama, de virtutibus vel de martyrio in genere, necnon de antiquis miraculis, in genere); 2. in causibus exceptis seu in causis per viam cultus omnes³.

Membra commissionis tria esse debent; numerus impar ideo praescribitur, ut si quando dubium de valore alicuius documenti vel textus occurrat, per maioritatem sententiarum probabilitas clarius clucescat. Numerus hic ex mente S. Rituum Congregationis taxativus censetur.

Qualitates membrorum, quae expresse exiguntur, duae sunt: una absoluta, altera conditionata. Absolute requiritur, ut « ipsorum peritia circa historicas methodos et circa archivales investigationes omnino sit probata ». Diversae singularum regionum indolis ratione habita, S. Congregatio consulto abstinuit ab exigendis gradibus academicis in S. Theologia vel in Historia eccl., qui gradus ceteroquin nonnisi praesumptionem iuri insinuant. Scientiae, in quibus prae ceteris commissionis socii competentes esse debent, censentur: historia eccl. et civilis, ut fontes secundum ambitum aevi et loci perquirere et aestimare sciant: hagiographia, ut in legendis praesertim aliisque biographiis elementa vera a falso et adiectitiis discernere valeant: archaeologia, ut monumenta, si quae sunt, vitam aut cultum Servi Dei illustrantia, secundum illius epochae stylum interpretari queant: liturgia eiusdemque historia evolutio; palaeographia, ut fontes antiquos e suis originalibus eruere possint. Conditionate requiritur, ut si *Servus Dei* ad aliquam religiosam Familiam pertinuerit, duo Commissionis membra sint

² Hanc definitionem dat ipsum Motu proprio Pii Pp. XI, (AAS 22, 1930, 87).

³ Sed in easu excepto duotantum processus instruuntur; cf. can. 2038 § 2 et 2127.

eidem religiosae Familiae extranei. Per religiosam Familiam intelligitur integer Ordo, resp. integra Congregatio vel *integra* societas per modum religiosorum vitam communem instituens⁴; nam desiderium, ut quondam propriae religionis alumni ab Ecclesia Beati declararentur, omnibus commune est et aliquando, saltem theoretice loquendo, iudicii obiectivitati nocere posset. — Implicite requiritur probitas seu animus ad veritatem investigandam proelvis. Cui probitati nec status nec *sexus* nec religio per se obstat ita, ut omnes commissionis socii laici, religiosi, protestantes, Iudei vel infideles esse possint: neque heic applicandus est can. 1758, qui suspectos (excommunicatos, infames...) a pleno testimonio ferendo excludit, sed can. 2027 § 1, qui haereticos quoque et infideles admittit. Per se patet catholicos, ceteris paribus, haereticis, infidelibus, Iudeis etc. esse praferendos⁵. Etiam consanguinei et affines, si qui sint, commissionis menibra fieri possunt, quotiescumque alii aequae competentes vel probi inveniri nequeunt. Cum vero commissionis socii simul testes ex officio constituantur, applicatur ipsis prescriptum can. 2027 § 2 n. 2 et 3 seu excluduntur omnes, qui postulatoris, procuratoris, multoque magis iudicis munere in eadem causa funguntur.

Constitutio eorundem pertinet ad Ordinarium loci (Episcopum residentialem. Abbatem vel Praelatum nullius, Vicarium vel Praefactum aut Administratorem Apostolicum, etiam ad Vicarium capitularem, non vero ad Vicarium generalem speciali mandato expertem) illius dioeceseos vel quasi-

⁴ Cf. can. 2014 et 2030; iuxta proxim S. Rituum Congregationis in similibus, i. e. relate ad consultores huius sacri dicasterii, considerantur qua extranei religiosae Familiae: inter *Benedictinos Confoederatos*: Cassinenses, Anglici, Gallici, Belgi, Brasiliani, Austriaci, Beuronenses, Ottilienses, etc. — inter *Benedictinos Camaldulenses*: Camaldenses, Vallumbrosiani, Silvestrini, Olivetani; inter *Cistercienses*: illi observantiae communis, Italici, Reformati seu Trapistae, Congr. de Casamari; inter filios S. Francisci Assisiensis: Fratres minores conventuales, Minores capucini, tertius ordo; inter *Augustinianos*: Eremitae, Recollecti, Eremitae discalceati; inter *Carmelitanos*: illi obser-

vantiae antiquae, Discalceati; apud monachos orientales respiciendus est etiam ritus ita, ut et *Antoniani* et *Basilizani* diversi ritus inter se extranei habeantur.

⁵ Nec obstant ea, quae scriperat BENEDICTUS XIV, *De Servorum Dei beatificatione et Beatorum canonisatione*, lib. III, cap. 7., n. 7: « Patet autem maiorem esse vim depositionum praedictorum (haereticorum scil. et infidelium) probandi pro Servo Dei aut Beato quam contra eum, praesumuntur enim male affecti erga eundem », quia haec ad casum peculiarem, nempe ad testimonium de martyrio referuntur. Minus recte igitur haec regula apud NOVAL, *Comentarium*, lib. IV, pars II, n. 118, Tsurini-Romae 1932 generalisatur.

dioecesos, in qua Servus Dei supremum diem obicit^o. Ut Ordinarius legitime agat, debet audire Promotorem fidei dioecesanum, quia teneatur stare eiusdem consilio¹; votum Promotoris fidei praecipitar vi generalis principii cc. 2010 § 1 et 1587 aut melius ex ipso natura officii eiusdem. Ordinarius procedit in haec nominatione vel ex officio vel ad instantiam^o et auctoritate propria^o. — Tempus, quo commissionis socii nominandi sunt, determinatur secundum n. 1. Normarum ante processus institutionem, i. e. ante pri-mam sessionem, in qua tribunal constituitur. Ordinarie series agendorum haec erit: Nisi Ordinarius ex officio processum instret, actor postulatorem ad normam iuris nominat, qui Ordinarium adibit petens, ut commissionem iuxta Normas designet. Ordinarius, si in sua Curia constitutus est Promotor fidei ad omnes causas, eo auditio, membra commissionis instituit; seces debet prius constituere Promotorem fidei ad hanc particularem causam^o et dein ut supra exposuitus, procedere ad nominationem membrorum commissionis. Ipsi vero processus, diligentiarum scil. et informativus, non inchoantur nisi post labores commissionis adimpletos; membra autem eiusdem, citati cum fuerint uti testes ex officio, tribunali suae nominationis decretum exhibeant, quod in acta inserendum est.

Munus membrorum huius commissionis dioecesanae nequit confundi cum illo peritorum, qui tantum de causa ad casum assumuntur, ut aliquod factum, de quo in ordine ad Servi Dei Beatificationem discutitur, doctrinaliter dirimant. E contra socii nostrae commissionis sunt ante omnia collectores omnium documentorum et textuum, i. e. omnium fontium scriptorum et monumentorum quomodocumque ad Servum Dei sese referantiam. — Alterum manus membrorum eiusdem commissionis dioecesanae est illud testium ex officio in processibus supra indicatis. Testes enim in causis Beatificationis distinguuntur:

ultronei in iure vigenti essent: infideles vel iudei;

christifideles tantum, si non contra, sed in favorem virtutum vel miraculorum depense desiderant.

* Nec datur inter Ordinarios locus præventioni, ut opinantur DD. NOVAL, o. e., n. 100; M. A. CONGRATI, *Institutiones*, Taurini, 1933, III, n. 1524; et SANTA-MARIA, ab ipso citatus V, 353); nam Curiarum praxis est omnino contraria. ^{II} contra in casu excepto: cf. can. 2126.

¹ Cf. can. 106, n. 1.

* Non requiritur igitur instantia vice postulateria, secus in Normis expresse dicetur; cf. can. 2003 § 3.

* Neque autorisatio S. Rituum Congregationis est necessaria; agitur enim de processu auctoritate ordinaria in instituendo.

¹⁰ Can. 2011 § 1.

a iure (omnes fideles vi c. 2023) vel a iudice
 vel ab Ordinario
 invitati | ex officio : quoties ex iuris praescripto a promo-
 tote fidei vocantur
 inducti : quoties a postulatore, advocate, procura-
 torem invitantur.

Quaeri potest: 1. num trinus horum testium ex officio vocandorum numerus promotorem fidei liberet ab observantia can. 2020 § 2, in quo praeter octo testes ad probandam famam virtutum, martyrii ac miraculorum necessarios duo saltem ex officio requiruntur:

Negative respondendum videtur, nam 1. novae Normae dantur ad canones Codicis supplendos, non corrigendos; 2. finis horum trium testium vocandorum est diversus a scopo « duorum saltem testium ex officio », quos Codex exigit; hi enim de sanctitatis fama deque eiusdem obiectivo valore deponunt; illi vero de propriis investigationibus rationem reddunt et sic potius peritis equiparantur. Itaque modo post has Normas promulgatas quinque saltem testes ex officio erunt vocandi.

2. Possintne membris novae commissionis dioecesanæ applicari canones Codicis de testibus et peritis:

Affirmative vi: can. 28, in quantum per has novas Normas canones Codicis non obrogantur vel in quantum fert specifica natura officii eorundem. Prima exceptio verificatur in can. 2031 n. 1 (sint duo saltem), n. 2 (a tribunali per maioritatem suffragiorum destinentur), n. 3 (sint postulatori ignoti¹¹), can. 2030. Secunda exceptio applicatur canonibus 2025, 2027 § 2, n. 1 (si enim confessarius adhuc vivit, causa erit probabiliter recens), 2028 (de miraculis recentibus enim membra commissionis non curant).

3. Licitumne sit postulatori, promotori et iudici recurrere ad membra commissionis ad dubia historica et critica tutius resolvenda, quae fortasse in parandis articulis, interrogatoriis aut generatim in processu instruendo emergant? Quodsi affirmative, quaeritur, num hoc fiat oportet via extraiudiciali et privata.

Ipsa natura officii membrorum commissionis dioecesanæ spectata, affirmative ad utrumque quae situm respondendum censemus, nam socii commissionis sunt instituti per praesentes Normas istorum omnium auxiliarii, et

¹¹ Cf. sequens quae situm 3.

quidem privati. Postulator, ut muneri suo plene satisfaciat (cf. can. 2047), videtur ad hoc implicite obligari. Promotor autem cavere debet, ne argumentum interrogatoriorum ipais qua testibus ex officio in processu proponendorum sive directe sive indirecte prodat.

Modus, quo commissio primum suum munus (documenta colligendi) adimplere debet, laconice deseribitur in n. 1 Normarum per verbum 'in solidum'. Qui terminus non habet heic significationem technicam in sensu can. 205 § 2 (nec enim agitur aliquo actu iurisdictionali) sed prorsus obviam, ut vide licet viribus unitis et collatis consiliis procedant, ne inutiliter tempus teratur; vult praeterea S. Congregatio, ut omnes in solidum responsabiles de investigationum integritate et fidelitate existant. Quod si inter se non convenient de methodo in laboribus sequenda aut de fontibus a estimandis, unusquisque in Processu interrogatus suam methodum ac sententiam exponeat et res in acta referatur.

Non solum ex analogia can. 2082 § 1, sed vi expliciti praeecepti presentium Normarum (n. 8) 'documenta et textus'¹⁸ exhibendi sunt tribunalis: 1. integrum, i. e. neque adulterati (per additiones, mutationes) neque mutilati (per detractiones) - 2. omnes, qui quocumque modo sese referunt ad a. scripta; b. vitam; c. virtutes vel martyrium; d. antiquam famam sanctitatis, virtutum vel martyrii et antiquorum miraculorum; in casibus exceptis vero etiam ad antiquum cultum Servi Dei. Quapropter investigationes suas ne restringant ad dioecesim, in qua commissionis socii sunt nominati, sed ubique sperant se aliquid ad rem inventuros, omnia colligere debent. Quod si quando investigationes ad regiones distitas extendantur oportet, nihil obstat, immo natura sua praestaret omnino, ut ipsa commissionis membra ad illas longinquas regiones se conferrent ibique investigationes peragerent, quin Ordinarium illius loci certiores facere tene rentur; nullum enim ponunt actum iurisdictionalem. Per se patet itineris sumptus ab actore esse sustinendos. Quod si fontium collectores iter suscipere non possint vel nolint, Ordinarius, qui commissionem constituerat, consulto Promotore fidei et Ordinario illius territorii, in quo investigationes sunt par gendae, peritos deputatos nominat, quorum depositiones apud tribunal delegatum ad normam can. 1570 § 2 et 1770 § 2, n. 3 excipiendas et ad tribunal delegans transmittendas sunt¹⁹.

¹⁸ Per documenta sensu stricto intel liguntur acta officialia; per textus seu per testimonia scripta (n. 4) reliqui fontes scripti. Sensu latiore vero terminus 'documenta' non solum textus, sed etiam monumenta seu fontes non scrip-

tos comprehendit.

¹⁹ Ita vi can. 2010 § 1 et 2044 § 2; cr. Responsum Pontif. Commissionis pro Codice interpretando in AAS 23 (1931) 288, et can. 1570 § 2.

Antequam commissio suis investigationibus finem imposuerit, Ordinarius loci potest instruere et definire solummodo processum super non cultu¹⁴; eum duobus reliquis expectandum est, donec socii laborem suum non finierint¹⁵. Tunc membra commissionis a Promotore citantur ut testes ex officio, primo in processu diligentiarum. Hac in re Normae innovationem inducunt utique opportunam, nam in iure hucusque vigenti in processu de scriptis Servi Dei numquam testes ex officio interveniebant. Socii qua testes tenentur praestare iuramentum de veritate dicenda et de secreto servando¹⁶. Deinde omnia scripta Servi Dei, quae invenire potuerant, deponunt, addita interpretatione quæstionum connexarum de eorundem scriptorum authenticitate, conservatione, traditione, interpretatione etc., instantे tamen Promotore fidei per sobria interrogatoria. Si et in quantum iudex id permittit, possunt, etiam nomine interrogante, sed sua sponte tum in hoc processu tum in subsequenti, informativo, deponere summarium omnium suarum investigationum cum notis et explanationibus necessariis et opportunitatis¹⁷. Quoad primam depositionem, materialem scil., numerus 4. Normarum et canones 2036 et 2045 determinant pro utroque processu, quomodo fieri debeat:

1. Si possibile est, deponenda sunt autographa et documenta originalia.
2. Quodsi fieri nequeat - physice, si agatur de fontibus non scriptis, moraliter, si agatur de fontibus scriptis quidem, at in bibliothecis aut tabulariis vel etiam apud privatas personas custoditis, qui originalia tradere nolunt, - tunc exhibendum est exemplar vel scriptum vel photographice redditum et a notario tribunalis authenticum declaratum (cc. 2036 § 2, 2045 § 1).
3. Si ne id quidem fieri possit, res deferatur ad S. Congregationem (can. 2036 § 3).
4. Omnes fontes dein sic a membris commissionis depositi inserendi sunt in allegata processus.

Attamen tum citatio, tum iuramentum et depositio sive materialis sive formalis in utroque processu (diligentiarum et informativo) singillatim

¹⁴ Can. 2088 § 1 dicit quidem prius iure (i. e. iudicialiter) constare debere de Scriptis Servi Dei, de fama sanctitatis, virtutum etc., non vero de cultu publico eidem non praecedit; attamen, nisi fallimur, particulae haec ordinem singularium processuum non praescribant, sed unice volunt, ut omnes tres processus fiant ante causae introductionem apud S. Sedem.

¹⁵ Ita ex n. 1. Normarum: *ceterum processus institutur...*

¹⁶ Cf. can. 2037 § 3: quod iuramentum in omnibus sessionibus, in quibus interveniunt, ante et post ipsas peragendum est.

¹⁷ Sic ex generali principio can. 2003 § 3, nam Ordinarius cum iudice unam personam efformant.

seu seorsim facienda est, ut non solum c. 2031, n. 5, sed etiam Normae (n. 3). expresse praescribunt.

In secundo processu socii idem testium iuramentum praemittunt; sequitur depositio materialis documentorum et textuum et depositio formalis ad interrogationem Promotoris fidei circa valorem et authenticitatem singulorum fontium allatorum; ac denique iusurandum de munere fideliter peracto (can. 2037 § 3), nempe iurata membrorum commissionis declaratio: 1. se omnes investigationes peregisse ac omnia collegisse, quae ad Servum Dei quomodocumque referri possint; 2. nullum documentum aut textum adulterasse vel mutilasse. — Formulam huius iuramenti conficit ipse Ordinarius vel iudex.

Haec omnia Normae de membris commissionis dioecesanae statuunt; ea vero, quae in ultimo Normarum numero (5) leguntur, omnes testes tangunt, qui numquam deponere debent ea, quae non nisi ex lectione fontium scriptorum sciunt. Quodsi talia deponant, testimonium eiusmodi inutiliter in acta inseritur. Ratio intrinseca huius vetiti habetur in can. 2035; ratio extrinseca autem in experientia, cuius in introductione mentionem fecimus.

Notandum: 1. praesentes Normas obligare omnes catholicos absque rituum distinctione¹⁸; 2. vi can. 1387 membra commissionis neque fontes collectos neque elucubrationes eorundem edere possunt absque speciali S. Rituum Congregationis permissione. Quae lex etiam infideles obligat vi iuramenti de secreto servando.

¹⁸ Cf. studium D. STAFFA, *De S. Congregationi pro Ecclesia Orientali competencia in Apollinaris* 11 (1938) 868.

976, in quo sermo est de competentia omnium dicasteriorum Curiae Romanae relate ad Orientales.